„ЗАСТАВА“ излази редовно средом, петком и недељом на целом табаку уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте овакових ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Приповедано“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 4. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 9. ЈАНУАРА 1896. ГОДИНА XXXI.

СЕТИМО СЕ СВОЈЕ ДУЖНОСТИ.

За нама је **тридесет** пуних година живота и рада. Историја наше народне јавне борбе оцениће живот „Заставин“, и рад њен — и ту ми немамо ништа да рекнемо, до ли то, да се политичка историја овостраног српског народа, без „Заставе“ и њених тридесет година рада, не да ни замислити.

Па за то можемо с поносом да се осврнемо на тај тридесетгодишњи живот и на тај рад, и да стотинама доказа уверимо сваког, да је орган српске народне радикалне странке „Застава“, орган народа српског; те да се за тих тридесет година поносно на бедемима народног напретка и слободе, братства и једнакости вила, на горку жалост наших народних непријатеља.

Свака година њезина живота чврсто је уткана у живот народа српског. „Застава“, у заједници с народом, бори се ево и данас против народних непријатеља и душмана; с народом стоји, с народом и пада, те можемо слободно и са највећим поносом рећи, да је „Застава“ само народном љубављу одржана.

На завршетку тридесете, а на почетку четврте десетине година „Заставиних“, нека је најбоље препоручи досадашњи рад њен и љуте стреле непријатељске, које су је до сад **најчешће** гађале, као ни један српски лист, али је поред свег тога не могоше сломити, јер она бејаше уз народ српски, а народ уз своју „Заставу“.

Сад је време, на почетку године, да народ српски претплатом докаже, колико му је стало и у будуће до његове увек **независне** „Заставе“, која је само српским народним интересима служила и ником више.

Претплатна свота на „Заставу“ обележена је на челу листа.

Уредништво „Заставе“.

ПИСМА ИЗ СРБИЈЕ.

Београд, 5. јануара.

(I.) Има озбиљних знакова по којима се може судити, да на Балкану неће престати време, које је отпочело прошле јесени. Бугарска се спрема свом снагом. Македонски комитет развио је још сад живо рад на организовању чета, а пријатељи руски у Софији покушавају да убеде поједине личности од утицаја у Петрограду, да их Русија треба да помогне у овој акцији, коју је и подстакла и коју непрестано руководи Енглеска. Разуме се да је Русија ухватила себичне тежње Бугара, те је у таким приликама више но сигурно да их неће помоћи. Управо тај је покрет прошле јесени и покварио донекле оно пријатељско расположење Русије према Бугарској, које изгледаше да ће се претворити у право пријатељство.

Бугари су испод руке шуровали с Енглезима, и заваравали Русију изашиљањем депутације с митрополитом Клементом на челу, и с обећањем о прелазу у православље кобуршког престолонаследника. Рачунали су да је то мамац за Русију, који ће је навести да кроз прсте гледа њихове испаде преко граница бугарских и њихово кокетовање с Енглезима.

Међу тим Русија је то разумела онако како би свако други разумео, који познаје бугарско лукавство и енглеску грамзивост, па је остала равнодушна према изјави о покрштењу принца Бориса, а саветовала је најозбиљније да се окану дружења с Енглезима.

Услед таког сталног држања Русије, почели су се у последње време проносити гласови о одступању Стојиловљева кабинета, јер је он и везао пријатељство са Енглезима и руководио прелаз чета у Македонију прошле јесени, а руководи и сву данашњу спрему. С тим у вези стоји и путовање Кобурга у Беч и Париз. Његовим ће се повратком решити питање о опстанку Стојилова, што ће толико исто значити колико акцију на пролеће на Балкану, или другим речима, продужење дружбе енглеско-бугарске противно саветима из Петрограда.

Падне ли Стојилов, онда се може рачунати, да је опасност за акцију мања, јер би у том случају преовладало расположење које Русија саветује, а то је мир на Балкану. Но и тада је дужност Србије да буде на опреву, јер Енглеска не ће престати да подрива мир, који би за њу значио пораз на свима линијама. Баш и да се Бугарска повуче, у што не треба никад веровати, јер чим се поле покажу изгледи на какву добит, она је у стању да заборави и на дату реч и на пријатељство и на савете.

Но и да се она повуче у прво време има на Балкану и других народа, Арнаута и Грка (нарочито оних на острвима под управом турском), који су готови да помогну акцију Енглеза. И као да се Енглеска у последње време једнаком силом напреже и у Јерменској и у овим покрајинама а уједно и у Бугарској, да за пролеће спреми општу акцију.

Кобург је отпутовао у циљи да соидира мишљење држава расположених његовој династији и данашњем стању у Бугарској према овим намерама Енглеске и да потражи савета за своје држање. Повратак његов бациће више светлости на скоре догађаје.

Под утицајем ових прилика, Србија је пружила руку у првом реду Црној Гори. Последњи пријатељски знаци који су нашли израза у обновљењу трговинског уговора између Црне Горе и Србије и у декорисању кнеза Црне Горе великим орденом св. Саве, излив су оне дужности која императивно налаже, да се за времена спреми све што ће у случају опасности сачувати српске интересе на Балкану.

Тим се приликама поглавито објашњава и онај нагли обрт у држању напредњака и данашње владе према Русији. Они су од једном преко ноћ постали руски пријатељи, што је свакојако изазвало и чуђење и велико нерасположење у Бечу, који је у напредњацима имао свагда предане и послушне пријатеље.

Но колика је заблуда ако се мисли, да напредњаци могу, бар док им је Гарашанин вођа, раскинути с Бечом, толико је два пут већа заблуда ако се мисли, да Русија може безусловно веровати изјавама напредњака и њиховој искреној преданости. Још су свеже неправедне увреде и погрде, што су их напредњаци колико јуче просипали против Русије. Према томе интереси Србије неће бити довољно осигурани, ако успех у раду зависи од Русије, а пословима у Србији буду руковали напредњаци. То је опште мишљење у престоници српској и у свој Србији, код свију, изузимајући — разуме се, напредњаке.

И колика ће опасност бити по Србију и њене интересе на Балкану. услед тог неповерења које се с напредњацима рађа, и сједињење услед лабавог пријатељства руског, још ће више бити опасности од несређеног стања у самој Србији и оног неприродног односа који у њој влада, а ком су главни узрок баш сами напредњаци. Они су оно оруђе, на које се рачунало и при укидању устава, и при непоштовању закона и у свима бруталностима, који се непрекидно за последње 2 године врше у Србији.

Такви људи немају моралне квалификације, да могу импоновати и повести у одсудну борбу Србију, јер се из те борбе, којом би они руководили, не може очекивати ништа друго, но каква нова Сливница или нови заплети и нове бруталности у унутрашњем животу Србијином. А признаћете, да такви изгледи нису ни мало погодни, да изазову оно одушевљење, које је потребно за решавање тако крупних питања, као што су интереси српски на Балкану.

Но с много сигурности може се веровати, да ће она увиђавност и она рука, која је умела за времена потражити пријатељство Црне Горе, и која је знала оценити вазда намрштено лице напредњака према северу, умети да схвати у последњем тренутку и задатак, који јој диктирају срећени односи у земљи, јер су они у првом реду потребни за решавање великих питања. А то је време већ и сувише близу.

Argus.

Политичке новости.

Србија. Гласови о кризи још непрестано трају и још се једнако говори о доласку радикала на владу премда је пре неки дан и сам „Одјек“ дао изјаву, да краљ није ништа уговарао и покушавао са радикалима ради састава кабинета.

Последње вести говоре, да краљ остаје при своме, да за сада не дођу чисти радикали на владу, него да буде међу њима и министара, који нису радикали. На име чује се, да ће министар спољних послова бити **Симић**, посланик у Бечу, док би министар унутрашњих послова имао бити **Миланов** човек, генерал **Франасовић**, онај исти, што је и пре потказивао **Милану**, шта и кад треба да уради, па да онемогући и изигра бившу радикалну владу, чији је и он члан био.

Пошто радикали никако не ће, а и немогу на то да пристану, то је краљ попустио у толико што је желео да министар спољних послова буде радикал **Мика Ђорђевић**, некад париски посланик, но војени министар да буде напредњак генерал **Милован Павловић**. Но тешко да ће и на ово моћи радикали и њихова странка пристати, јер овакі захтеви јасно казују, да млади краљ ни овог пута не мисли искрено са њима, него да се иза њега крије злогласни **Милан**.

Радикали дакле морају добро отворити очи, па гледати шта раде и како раде, јер или ће доћи часно и како се пристоји, или никако. Будућа радикална влада мора имати одрешене руке у свему, она не сме бити спутана ако хоће да ради и да спа-

ПОДЛИСТАК.

КУКУЊЕВАЦ.

ЦРТИЦА С ПУТА.

Кукуњевац је мало и незнатно мјесто, лежи у пакрачкој дијецези, од самог Пакраца удаљено је на 1½ сахата. На овака мјеста не обраћа се никаква пажња само за то, што ис торичке прошлости своје немају; но, кад би се когод у потање испитивање ставио, нашао би, да и овака, прем забитна мјеста, ипак имају нешто своје историје, — имају своје прошлости. За то ћу ја да проговорим од Кукуњевца, мјеста у јавности заборавног, и то у онолико, у колико ми је познато.

Путујући кроз крајеве пакрачке дијецезе, свратим се мало и у Кукуњевац. Како у оваким мјестима нема пристојна свратишта, гдје би човјек могао главу склонути, — будем присиљен навратити се српском попи **Станку Теодоровићу**. Прем је било кишовито вријеме, понуди ме попа, да малчице одемо и до учитеља. Дакако, попа и учо репрезентирају у свом народу највећу господу. Од тијех људи можеш много што шта дознати, јер они народ свој познају. Дођемо у кућу учитеља, Србина **Ђуре Јовановића**. Ту се мало поразговоримо, и од њих дознао сам, што је вриједно јавности предати.

*

Један „**Генерални шематисмус церковни** Благоговјејшаго клира Греконеунитскаго Вјероисповједанија сл. краљевства унгарскаго, частеи же јему пријужених“, — каже, да је „Кукуњевац Вес, сл. Новоградишкија Регименти Парохиа воздвигнута љета 1336. (Дакле на 53 године прије битке Косовске, која је 1389. г. окончана. По овоме је ово најстарија парохија у дијецези пакрачкој). Даље у том шематисму стоји: „Матрикули имјет имено крешчајемих от љета 1776. Вјенча: от љета 1776. Умир. от љета 1777. церков Препод. мати Параскева, парох Јоан Станоичич“. Овај парох Станоичић забиљежио је ово у циркуларни протокол год. 1842., а од куда је ово управо извадио, — не зна се, јер нигдје то није забиљежено; по свој прилици, да је из конс. архиве извадио, — је ли из које књиге или акта, то нека Бог зна. Но, пошто је он био неки род по жени владики Храниславу, и дуже времена служио је у канцеларији консисторијалној, вјероватно је, да је он то из архиве извадио.

Вриједни парох С. Теодоровић води књигу „Споменицу“ ове парохије, у коју је и то забиљежио по предању народном, да је неких 12 породица од прилике са 200 душа, прешло и настанило се овђе још за владе цара Душана (1334.—1347.) и да саградише себи цркву у средини садањега стародревнога гробља, пошто је онда такав обичај постојао, у гробљима цркве подизати. И данас на оном мјесту познаје се црквиште, и налази се један велики камен, који означава мјесто гдје је олтар био, и сигурно је служио за часну трапезу. Народ и сада назива тај камен „**часном трапезом**“

Шта је са тим породицама било кроз пуних 440 година, т. ј. од 1336. до 1776., кад су се матрикули почели водити, — не зна се, јер никаква записа из прошла четири стољећа нема, који би се на ове фамилије односио.

Исти Теодоровић води по хронолошком реду и пакрачке владике, — почев од Софронија Подгоричанина редом до Мирона Николића, садањег пакрачког владике.

Историја села Кукуњевца отпочиње од год. 1776, т. ј. од дана кад су матрикули отпочети водити. Народ се овамо селио, али се је морао и расељавати, иначе кад би оних 12 породица остале биле на кући и огњишту своме, умножиле би се до данас тако, да не би имали Личани ни најмање простора за насељавање.

Утвари црквене и иконостас из старе порушене цркве пренесоше у новосазидану цркву, коју подигоше о своме руву и круву г 1740. Градња те цркве трајала је пет година, т. ј. од 1740. до 1745. Исте године кад је довршена, на 20. окт., освети је тадањи епископ пакрачки Софронije Јовановић, у спомен св. преподобне матере Параскеве. Од год. 1745. до 1866. било је већи и мањи оправака на цркви, као н. пр. год 1825. подигнут је **нов торањ**, дакако као и првобитни што је био — **дрвени** Године 1866. сазидан је нови торањ и важније репарације на цркви обављене. Сада пак, црква ова налази се у тако рушевном стању, да би требало што пре оправцима приступити, иначе коначним падом грози.

Парохију од почетка њена, од год. 1776. опслуживаше је ови свештеници:

1. Сава Грубнић од јануара 1776. до мјесеца јула 1777.;
2. Сава Дедић од 1777. до 1786.:
3. Петар Михоковић од 1786. до 1787.;
4. Јован Марић од 1787. до 1805.;
5. Јаков Миљатовић 1805.;
6. Јован Лазић од 1805. до 1809.;
7. Ђорђе Вујић од 1809. до 1812.;
8. Лука Марковић, парох кукуњевачки и прота дароварски, од 1812. до 1830.;
9 Филип Мијачевић администр. од 1830. до 1831.;
10. Антоније Марковић од 1831. до 1833.;
11. Ђорђе Ратковић од 1833. до 1834.;
12. Јован Станојчић од 1834. до 1849.;
13. Лазар Грбић од 1849. до 1879.;
14. Димитрије Бабић од 1879. до 1882.;
15. Станко Теодоровић од 1882. до донас.

Године 1842. било је 614 душа, 148 брачних парова, 28 ученика. Данас има 1200 душа, 250 брачних парова, 78 ученика. Иновјерних има до 150 душа.

На завршетку примјетити ми је, да би владика Мирон учинио велику услугу народу и историји, кад би издао наредбу на свештенство своје, да сваки у својој парохији води „летопис“ своје парохије, јер тако би олакшан био посао историчару, а ми би до свестране и простране историје кад-тад ипак доћи могли.

Никола Станков-Кукић.

сава — иначе ће све ићи натрашке као и до сада Да је пак у Србији дошло до густа и да је млади краљ већ сит несретних напредњака, то се и отуда види, што је вођа напредне странке и председник „скупштине“ М, Гарашанин под изговором, да му је дете болесно, отишао у Париз.

*

Аустрија Свакако ће још 15 фебруара по новом календару изнети гроф Бадени пред царевинско веће нову изборну основу, по којој се установљује нова пета изборна курија у којој ће имати изборног права сви изборници досадашњих курија и сви мушкарци, који су навршили 24 годину самосталног и непорочног живота свог.

Број тих нових заступника износи 72 па ће од сада у царевинском већу седети 425 заступника. Од тих нових заступника долазе на: Чешку 18, Далмацију 2, Галицију 15, Доњу Аустрију 9, Горњу Аустрију 3, Салноград 1. Штајерску 4, Корушку 1, Крањску 1, Буковину 2, Моравску 7, Шлеску 2, Тиролску 3, Воралбершку 1, Истру 1, Горицу 1, и на Трст такође 1.

Велике вароши бираће саме за себе, мале пак вароши бираће заједно са сеоским општинама. Сваки изборник ове пете курије може вршити само једанпут своје право и то само у једној општини.

*

Тројединица. Говор дра Томашића кога је држао у пештанском сабору и због којег су му сви Мађари без разлике одобравали и пљескали, наишао је у Загребу на буру, негодовање и гњев, те се држи да ће и Томашића постићи иста она судбина која је постигла и његовог некадањег учитеља и протектора Николу пл. Црнковића, кога је бан како је познато одбацио, као што се сваки исцеђен лимун баца.

Сва недавна истеривања ђачка са универзе нису била у стању да обуздају праведан гњев хрватске омладине, те како сад јављају, одржали су пре неки дан загребачки ђаци опет једну велику демонстрацију на „Јелачићевом тргу“ — и то против Томашићевог говора у Пешти, па су му викали „пераат“ и „абцуг“.

Поводом тога нашла се „славна“ полиција побуђена да направи „реда“, те је растерала огромну групу демонстрирајућих ђака, којима су се и други набрзо прикључили били. Пошто су се неки томе опирали, то је „славна“ полиција њих тројицу ђака ухватила и у затвор одвела.

Гле сад, како се загребачка полиција провреднила и како је енергична постала, а кад се оно вандалски на српску православну цркву нападало, онда није ни прстом хтела да мрдне. Е тако је то и тако ће све то дотле бити, до год Срби владиновци седе као сваки други мамелуци у хрватској владиној странци, и до год за своје Српство не буду као и до сада баш ништа радили.

*

Бугарска. У велико се говори, да бугарски кнез Кобург зато путује по Европи сад у невреме, јер хоће да се одрече владе и престола. До душе, то тврде већином берлински листови, но бечке новине побијају те вести.

Шта било да било, у Бугарској се нешто велико кува, а шта — и то ћемо наскоро дознати. Тек толико можемо још сад рећи, да се ту неради о покрштењу Борисовом; него о млого крупнијим и замашнијим стварима.

Милетићева седамдесетгодишњица.

На знање Приређивачи забава тражили су од нас, а и да нас још непрестано стижу поруке, да им се ставе на расположење подаци о животу и раду Светозара Милетића. Јављамо овим свима и свакоме, да „Братство“ издаје књижицу о животу и раду Милетићеву, која ће за неколико дана бити готова и моћи ће се добити код „Братства“ у Новом Саду.

Српско народно позориште.

„**Галеото**“, друштвена драма у 3 чина са предигром, написао Хосе Ечегарије, с немачког превео М. Миљковић; приказана на нашој позорници први пут у прошлу суботу 30. дец. 1895. г

Ма да треба да се већ једном за свагда ослободимо предрасуда, и да дефинитивно по репутацији и аукторитету, не треба пресуђивати у напред и о делима, ипак, човек се нађе пред делом каквог генијалног ума, и не знано управо, већ у напред суди о њему. Уз то имавши на уму и ону народну, стару али истиниту изреку: да је свагда нешто лакше прорешетати кроз своје прсте, него запети и постати сам творац чега, ми ћемо покушати, да изнесемо једну бледу слику оног моћног утицаја и потреса, који обузимају душу, кад имамо пред очима развијање једне такве друштвене драме, као што је „Галеото“.

Шта је управо овде „Галеото“? Сам ауктор вели: маса, дакле цео свет. И заиста овај чудновати свет јесте неисцрпими извор, једно вечито врело догађаја, које би хиљадама драма дало сиже. Једна стална, вечита мешовина добра и зла, несрећа и срећа, љубави и мржње, плача и смеха; то би били као неки атоми, који би, спојивши се чврсто једно уз друго, дали материју, — свет. У једном истом месту, док једнима сунце живота залази и тоне у бескрајну вечност, кршећи тим тренутком са свима земаљским патњама и јадима — другима се сунце рађа, живот се буди, тоне у море златних утопија, али неумитни бол срца и туга душе, већ круже око човека од оног тревутка, кад га је светлост озарила па све до његове смрти....

Ето тај свет, тај хаос свију душевних појава, први баца блато на оно што је свето; и у исто време слави оно што је за презирање, а презире оно што је за дивљење. Не видећи у своме оку брвно, човек се баца бесмислено, лудо, да хвата трунку у туђем оку. Као да је саздан за то, да другима буде узрок догађаја, који их доводе до очајања и смрти, док пушта да се други меша у његове ствари.

Једна непромишљена реч бачена из уста људских не пропада, већ као какав магнет привлачи другу. Слажу се једна на другу, неопажено — и од таквих ништавних ситница постаје страшни догађај, од таквих малих и ситних појава постаје страшна драма.....

„Галеото“ има предигру и три чина. У предигри је изнет сав сиже драме. Ова драма, што се свога склопа тиче, личи на комедије Аристофанове. Тамо у напред већ се зна, шта ће да буде. Али у исто време, ова је драма јединствена по својој садржини. Колико је мисао велика и генијална, у толико је одлично и постепено развијање саме драме. Размак је времена мали; али се догађаји, који стварају катастрофу, брзо развијају, и у толико у колико брзо Галеото, маса, Свет подвођач, баца циничке досетке на Мануела, честитог трговца, његову младу жену Јулију и њиховог лепог и младог пријатеља, песника Ернеста, који живи с њима у једној истој кући. Мануело га воли као свога сина, и изгледа, да је веће признање него љубав. Отац Ернестов спасао је од банкротства и пропасти Мануела. Овај је сада богат, али син његова племенита пријатеља сиротан је, он нема никога, и Мануело хоће да буде Ернесту место оца. Између Ернеста и Јулије веје чиста братска и сестринска љубав. Откуда долази то? Са свим појмљиво. Јулија безгранично љуби Мануела, познаје чисте осећаје Ернестове и зна шта Мануело дугује сенци Ернестовог оца. И она љуби Ернеста као брата.

Свет пак не зна шта између њих постоји; па и кад би знао, само с тога што је свет, он не би хтео да зна. Он свуда баца пецкања, саркастичан подсмех. Та се пецкања шире, док најзад не улазе и у саму кућу Мануелову. С њиме станује и његов брат, који први Мануелу отвори уши на та пецкања и на те гласове: „који срамоте ову кућу. Јер. знај, да смо синови једног истог Оца, и ја не ћу допустити, да се и најмања љага баци на част нашу“. Са свим логично. Али његов брат, и ако у неколико зна, какви односи постоје између Ернеста и Јулије и Мануела, он не ће потпуно да зна, и сумња. И баш та сумња изгледа, да је убрзање развијању догађаја саме драме.

Између Мануела и његовог брата Севера, реч је опора пукла, и Ернесто се, и покрај молбе и Мануелове и Јулијине, изселио из њихове куће. Он налази скромнији стан. То је у главноме, први чин. Други чин јесте сцена његовог стана. Долази Мануело са братом у Ернестов стан, а овај није код куће. Мануел је тронут бедним изгледом стана, где станује син његовог племенитог пријатеља, и не ће да допусти да Ернесто отидне. У том долази Мигуел, син Мануеловог брата, и обавешћује их о двобоју, који има да буде између Ернеста и барона Сантена. Због чега? Због пецкања јавном речју на Ернеста и Јулију. Мануел је пренеражен. Први пут чује, да се јавно и отворено пецка његова жена. Али у исто време он је муж њен, и не ће да допусти да други човек, ма ко то био, брани част његове жене. Извештава се о двобоју, и јури са својим братом да предухитри Ернеста. Они су отишли, долази Ернесто. Наскоро долази у његов стан Јулија, бледа и узнемирена. Она је чула све о двобоју, чула, да је Мануело отишао Ернесту и сама му је похитала. Али она зна, да свет пецка и безобразним подсмехом разноси односе њихове; она се боји света и долази не јавно, већ покривши своје лице под велом. Између Ернеста и Јулије је један патетичан диалог, који се само тиче двобоја. У том се с поља чују гласови. Они се боје, да не долази свет, и не промишљаше брзо, он је сакрива у своју собу. Та непромишљеност, та моментана погрешка разума, и јесте узрок целој драми. Мануела доводе смртно рањена. Лекар наређује да се метне у постељу. Ернесто не допушта. За што? Јер је у његовој соби несрећна Јулија. Тада пада са Мануелових усница горак прекор: „Зар и ти дечко одбијаш ми своју помоћ!“ Ернесто попушта и кад се отворе врата, Јулија у грозничавом стању излази.

Непрекидно пецкање света, а нарочито већ јавно спомињање имена његове жене, уселили су сумњу у чисту душу Мануелову. И овај последњи призор, у овом његову смртном болу, баца му душу у мрежу и одвратност према Јулији и Ернесту, и сам јако верује у неверност своје жене.

Већ по другом чину може да се у напред сазна трећи чин. Бацивши највећу срам на Ернеста — ударивши га по глави самртничком руком — Мануел умире. Мануелов брат гони из куће Јулију и — Ернеста, који је до свију ових часова само као сестру љубио Јулију, кад види ову честиту и поштену жену презрену од сваког, сироту, он хоће да постане оно, што је цео свет хтео. Галеото је хтео да се они љубе, не као брат и сестра, и он то сад хоће, узимајући је под своју заштиту, он је узима и за своју љубу само с тога, што тако хоће свет.

Драма је пуна романтизма. Ни у једном комаду Ечегаријевом, није јача умна фантазија, него овде. Само драма „Маријана“ могла би се патосима и страстима својим приближити „Галеоту“. Гледајући Галеота, паде ми на ум Жан Жак Русо са његовим: „Друштво квари човека“ и ово Русовљево тврђење и јесте оно што је хтео Ечегарије да представи — то је драма „Галеото“.

Што се тиче игре глумаца, она је тог вечера била добра и ако сам комад у опште не како није најбоље текао. Овог вечера играо је г. М. Стојковић, као гост и био је врло добар као Ернесто. Публике је било врло млого, што је свакако за похвалу.

Автономне вести.

Архидијецезални административни одбор, одржаће своју редовну седницу у Сремски Карловци 17 (29.) јануара ове године.

Архидијецезална конзисторија одржаће своју редовну седницу у Сремски Карловци 18. (30.) јануара ове године.

Књижевност и уметност.

Нова руска опера. Како јављају из Москве, тамо је 7. ов. м. први пут певана нова опера „Дубровски“ од Неправника, и кажу да је успех био у сваком погледу сјајан. Опером је тог вечера дериговао сам композитор, те је био одликован млогим венцима. у знак признања.

*

Гостовање Густафа Салвинија у Загребу. Син славног талијанског трагичара Томазеа Салвинија, Густаф који је и сам веома угледан и чувен глумац, гостовао је у загребачком земаљском казалишту у три претставе: „Хамлету“, „Кину“ и „Отелу“, те је получио веома красан успех и ако је позориште сва три пута скоро празно било.

*

Штампаће се књига „Прилике и неприлике — слике из Лике“. То само сад јављам, а колика ће цијена књизи бити, јавићу, док књигу потпуно средим у рукопису. Па молим овијем сваког брата Србина и сестру Српкињу, који би жељели знати и читати наше „прилике и неприлике“, неколико „слика“ и давне и недавне прошлости српске на Лици, да ми се јави — ево па до св. Саве — картом дописницом: колико књижица жели да имаде.

Овом приликом јављам, да имам добрано још комада расправице своје „Српска Црква на Лици“, па ко би желио да и из те књижице позна нас Србе по Лици и Крбави, нека пошаље само 20 повч. а. вр., па ће књижицу сместа добити.

Пријатељи — да видимо, што и колико пријатељство вриједи при оваковијем пословима!

Широка Кула, (пошта Gospić) на дан св. Јована, деспота српскога 1895.

П. М. Крајиновић,
свештеник.

---

10. ФЕБРУАР 1896.

10. ФЕБРУАР НА ПРАГУ ЈЕ!

Ти, народе српски, не смеш допустити, да тај дан остане непримећен у твојој повесници; ти га мораш подићи до народног празника. Спремите се, дакле, сви, и ви у у највећем граду и ви у најмањем сеоцету, да сваки према својим приликама прославите 10. фебруар достојно и свечано, како то одговара огромним заслугама див-великана и седог народног борца дра **Светозара Милетића**. Свако место великог Српства треба тога дана да носи карактер опште народне славе.

Радите, да вам не замери садашњост; радите тако, да вас не осуди будућност!

Вести из места и са стране.

Бан гроф Хедервари оболео. Пештански листови јављају, да је бан Хедервари доста озбиљно оболео од катара у стомаку. Од те исте болке био је гроф Куен и лане у ово исто доба оболео, па му се је ево и ове године болест у исто време појавила.

Пештанска полиција. Према званичном извештају, које државу, које општину, пештанска варошка полиција кошта скоро 1,000.000 фор. годишње. Од те огромне суме отпада на општину пештанску 480.000 фор. годишње, а остало сноси државна благајна сама.

Криумчарење дувана. Пре неки дан ухватили су код Шида у Срему жандари неког Петра Радосављевића, из Паланке у Угарској, и код њега нашли 100 паклића укриумчареног босанског дувана од разних цена. Дуван су жандари одузели а истог криумчара предали шидском суду ради осуде и казне.

Женидба глухонемог. У Њиређхази је матрикулаш ономад увео у записник грађанског брака једног глухонемог младожењу. При том је имао тумача, који је умео са младожењом говорити са знацима, које је прстима показивао и кад је тако овај на сва прописана питања одговорио прстима и невеста гласно, матричар их прогласи за супруге.

Потукли се званични стеклиши. Како „Обзор“ јавља у прошлу суботу дошао је у уред оделења за богоштовље и наставу у Загребу, лектор немачког језика на свеучилишту Кикерец, који је из нама непознатих разлога суспендиран био. Том приликом потукао се је Кикерец, са др. Исом Кршњавим, и ударио га је у главу са дивитом пуним мастила. Но зацело красни одношаји у Загребу!

Католички поп проневерио новац. Неки Пароди свећеник и надзорник бискупског семинара у Ђенови, проневерио је од повереног му новца 300 хиљада форината. Вели се, да га је изгубио на малој берзи, па кад су му ушли у траг, побегао је.

Фијакерска школа. У Будимпешти је ових дана одржао саветовање Л. Вереш, државни саветник, на ком је решено, да се оснује фијакерска школа, у којој ће се образовати младићи за фијакеристе. Тамо ће поглавито учити како се коњи одхрањују — тимаре, познавању коњских болести и лечењу истих. Ово ће бити у Европи прва школа те врсте.

Купио велико имање. Познати српски спахија и наш уважени сугрђанин Лаза Дунђерски, купио је пре неки дан у Турском Бечеју велики спахилук Бишица и сина, пређе грофа Бетлена, од 4000 ланаца земље, за 1,600.000 форината, заједно са скелом за јавни превоз и саобраћај.

Колера у Петрограду. Из Петрограда телеграфишу, да је тамо од 5. до 12. јануара оболело од колере 50 особа, од којих је 21 особа и умрла.

Свежа старост. У чанадској Палоти прославила је пре неки дан своју 101 год. нека старица Чилаго, која има већ и сина од 63 године, са којим је те исте вечери играла. Старица се још увек веома добро и чила осећа уз сву своју дубоку старост.

Смрзнуо се хусар. Хусар Јован Синка, родом из Кати одбегне ових дана из касарне у своје родно место. Његова мати се врло поплаши кад га виде у неко доба ноћу где у собу ступи, па како јој је саопштио да је од регименте одбегао, замоли га мати, да се одмах врати у касарну. Синка послуша своју матер и пође у Суботицу натраг, али у касарну није смео да иде, јер се бојао строге казне, већ је лутао ноћу у танким хаљинама по виноградима где је и заспао да се не пробуди. Виноградар га је други дан нашао под једним дрветом затрпаног са снегом и мртвог.

Смрзла се Драва. Како из Осека јављају тамо се је са свим смрзла Драва, те је и власт дозволила, да се може преко леда и јаван саобраћај за пешаке обављати.

Најновије вести.

Нови аустријски министри. Званичан лист аустријске владе „Винер Цајтунг“ доноси у свом броју од 19. ов. месеца наименовање др. Едуарда Ритмера за министра просвете и црквених послова а Емила Гутенберга за министра јавног саобраћаја и жељезница. У исто време уважена је молба министра финансија Билинског, који је сам тражио да се стави у пензију.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Ред позоришни представа.

У уторак 9. (21) јануара први пут: „**Женска влада**“. Са 100 дуката награђена шаљива игра у 3 чина, написао Е. Сиглигети, посрбио Љубомир Лотић.

У четвртак 11. (23.) јануара: „**Досадан свет**“. Шаљива игра у 3 чина, написао Е. Пајрон, с француског превео М. Р. Поповић.

У суботу 13. (25.) јануара: „**За круну**“. Драма у 5 чинова, написао Франсоа Копе, с француског превео Д. Ђокић.

У уторак 16. (28.) јануара први пут: „**Булинарови**“. Комедија-водвиљ у 3 чина, написали Морис Ердоно, Албен Валабрег и Анри Керул, превела с француског Станка Ђ. Глишићева.

Главни уредник: др. Емил Гаврила. За уредништво одговара: Никола Маленчић. Срп. штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.